

JUSTYNA KUREK-SOBIERAJ*

Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa, Polska

WSTĘP REDAKTORA NAUKOWEGO WYDANIA

INTRODUCTION OF THE EDITOR

Niniejszy numer Wiedzy Obronnej koncentruje się wokół problematyki wartości determinujących filary bezpieczeństwa narodowego (państwa) i stanowi efekt realizacji projektu naukowego przeprowadzanego w Instytucie Bezpieczeństwa Państwa w Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej w 2022 r. pt. „Aksjologiczne Uwarunkowania Bezpieczeństwa Narodowego (państwa)”. Celem projektu była systematyzacja oraz metodologiczne uporządkowanie wartości, celów oraz interesów narodowych determinujących granice bezpieczeństwa narodowego (państwa) oraz podziały na cztery kluczowe filary, które stanowią: bezpieczeństwo ustrojowe, bezpieczeństwo powszechne, bezpieczeństwo publiczne oraz bezpieczeństwo militarne.

Ujęcie w spójne ramy aksjologii bezpieczeństwa narodowego (państwa) zarówno w sposób przekrojowy - historyczny jak również poprzez projekcję wyzwań stawianych państwu i jego organom na przyszłość stanowić powinno punkt wyjścia do zdefiniowania postulowanego od dawna przez prof. dr hab. Waldemara Kitlera systemu bezpieczeństwa narodowego (dalej „SBN RP” lub „System”) oraz wskazania jednoznacznych, ustawowych regulacji prawnych go tworzących. W warunkach bowiem dynamicznego pojmowania kategorii związanych z bezpieczeństwem, zmienności priorytetów i wyzwań stawianych państwu jako szczególnemu

* dr hab. Justyna Kurek-Sobieraj, War Studies University, Warsaw, Poland

 <https://orcid.org/0000-0002-8754-5243> j.kurek@akademia.mil.pl

Copyright (c) 2022 Justyna Kurek-Sobieraj. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International License.

gwarantowi, aktualne a wręcz naglące stają się formułowane w naukach o bezpieczeństwie postulaty w kierunku konieczności zdefiniowania SBN RP oraz wskazania jednoznacznych, ustawowych regulacji prawnych go tworzących. Takie podejście jest kluczowe jeśli mielibyśmy traktować wskazany System, jako celowo wyodrębniony ze struktury państwowej, a przede wszystkim wewnątrznie skoordynowany zbiór elementów organizacyjnych, ukierunkowanych na ochronę bytu i rozwoju narodowego, a także przeciwdziałanie wszelkim zagrożeniom godzącym w wartości, cele i interesy narodowe.¹ Jak wskazuje prof. Waldemar Kitler, złożony i wielopłaszczyznowy charakter misji, celów i zadań państwa w dziedzinie bezpieczeństwa sprawia, że ich podmiotowym (organizacyjnym) odpowiednikiem powinien być jednolity, kolektywny i uporządkowany zbiór elementów, zdolny do skoordynowanego działania we wszystkich warunkach i okolicznościach funkcjonowania państwa”².

Zdefiniowanie ram bezpieczeństwa narodowego wymaga w pierwszej kolejności uporządkowania wartości, celów oraz interesów narodowych jako determinantów obszaru regulacyjnego, zarówno współcześnie jak i w przyszłości oraz przeszłości. W tym celu w Instytucie Bezpieczeństwa Państwa Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej w 2022 r. zorganizowane zostały cztery debaty profesorsko-ekspertskie, których celem była systematyzacja pojęć oraz wartości determinujących współczesne postrzeganie czterech kategorii bezpieczeństwa: tj. bezpieczeństwa ustrojowego, militarnego, powszechnego i publicznego. Pełne sprawozdania z przebiegu obrad prezentujemy Państwu w ramach niniejszego numeru.

Debaty zorganizowane zostały wokół trzech kluczowych pytań odnoszących się do obecnych oraz postulowanych badań naukowych we wskazanych obszarach. Przedstawiciele świata nauki oraz zaproszeni eksperci-praktycy poszukiwali odpowiedzi na trzy pytania. Po pierwsze, co powinno determinować granice definicyjne powyższych kategorii bezpieczeństwa? Czy są to prawnie chronione dobra wynikające z Konstytucji? Czy zadania państwa jako gwaranta bezpieczeństwa w obszarze przeciwdziałania wskazanym zagrożeniom? A może wartości i interesy wynikające z zasad pierwotnych ponadnarodowych postrzeganych często jako tzw. prawa naturalne? Po drugie, czy wskazane kategorie bezpieczeństwa mają lub powinny mieć charakter uniwersalny? Czy też może, dynamiczne postrzeganie ww. pojęć powinno być

¹W. Kitler, System bezpieczeństwa narodowego RP – aspekty prawno-organizacyjne, Wiedza Obronna t. 268, nr 3, 2019 s. 13

² W. Kitler, System bezpieczeństwa narodowego RP ... s. 5

uwarunkowane doświadczeniami historycznymi oraz bieżącymi zagrożeniami o charakterze egzystencjalnym? A także, jakie są kluczowe potrzeby badań naukowych w powyższych obszarach? a także jednocześnie granice rozprzestrzeniania ich wyników we wskazanych zakresach? Jaka jest rola badań historycznych? badań komparatystycznych? a także badań interdyscyplinarnych? Wyniki debat przygotowane i opracowane zostały przez dr hab. Justynę Kurek-Sobieraj, Prof. AszWoj w odniesieniu do debaty dot. aksjologicznych uwarunkowań bezpieczeństwa ustrojowego oraz militarne; dr hab. Marka Fałdowskiego, Prof. AszWoj i dr. Piotra Haca w zakresie wartości oddziałujących na współczesne postrzeganie bezpieczeństwa publicznego oraz dr Klaudię Stachowiak oraz mgr. Marka Klasę w odniesieniu do debaty dotyczącej aksjologicznych uwarunkowań bezpieczeństwa powszechnego.

Ponadto, w ramach niniejszego numeru prezentujemy Państwu pogłębione analizy dotyczące tematyki poruszanej w ramach zorganizowanych w Akademii Sztuki Wojennej debat profesorsko-eksperckich. W zakresie problematyki definiowania bezpieczeństwa ustrojowego zachęcamy do lektury artykułu naukowego przygotowanego przez dr hab. Justynę Kurek-Sobieraj, Prof. AszWoj a dotyczącego modelowego ukształtowania relacji pomiędzy trzema ośrodkami władzy jakie tworzą w państwie demokratycznym władza sądownicza, ustawodawcza i wykonawcza, jako warunku *sine qua non* zapewnienia bezpieczeństwa ustrojowego. Natomiast w obszarze badań nad bezpieczeństwem powszechnym prezentujemy tekst dr Irminy Denisiuk odnoszący się do aksjologicznych filarów bezpieczeństwa powszechnego jako źródła utworzenia i rozwoju unijnego mechanizmu ochrony ludności.

Przeważająca część niniejszego numeru poświęcona jest problematyce bezpieczeństwa militarne, zarówno w aspekcie teoretycznym jak i zagadnień współczesnych- praktycznych. Zapraszamy do lektury artykułu naukowego prof. dr. hab. Jacka Pawłowskiego pod tytułem: „Postrzeganie bezpieczeństwa militarne i polityczne w świetle uwarunkowań historycznych i zagrożeń dla państwa”. W swoim artykule prof. Pawłowski podejmuje się próby zdefiniowania oraz systematyzacji kluczowych pojęć z zakresu bezpieczeństwa militarne oraz polityczne, wskazując jednocześnie na związki definicyjne pomiędzy tymi kategoriami. W obszarze bezpieczeństwa militarne, prezentujemy także artykuł dr. hab. Mariana Kulikowskiego. prof. AszWoj dotyczący roli przedsiębiorców w procesie przygotowań obronnych w Polsce. Prof. Kulickowski dokonuje syntezy i omówienia stanu prawnego a także kwestii organizacyjnych związanych z zadaniami obronnymi. Państwa uwadze polecamy także tekst mgr. Marka Klasy pt.

„Gaming szansą rozwoju badań z zakresu bezpieczeństwa militarnego”. To spojrzenie młodego pokolenia naukowców na zastosowanie gier strategicznych jako metody dydaktycznej w prowadzeniu badań nad bezpieczeństwem militarnym.

Bezpieczeństwo militarne to nie tylko teoria badań, dlatego w ramach niniejszego numeru prezentujemy Państwu także niezwykle aktualne omówienia dotyczące kluczowych kwestii związanych z praktycznym postrzeganiem bezpieczeństwa militarnego. Zachęcamy do lektury artykułu naukowego prof. dr hab. Bogusława Packa oraz dr. Piotra Packa odnoszący się do uwarunkowań prawnych oraz zmian w zakresie przepisów regulujących udział sektora prywatnego w procesach zapewnienia bezpieczeństwa Polski. Jednym z najbardziej gorących tematów odnoszących się do bezpieczeństwa militarnego w Polsce jest problematyka nowej ustawy o obronie ojczyzny. Zapraszamy do zapoznania się z odrefleksją dr Jakuba Kosowskiego nad zagadnieniami odpowiedzialności dyscyplinarnej żołnierzy w tekście pt. „Odpowiedzialność dyscyplinarna żołnierzy w świetle ustawy o obronie ojczyzny – zagadnienia wybrane”.

W niniejszym numerze prezentujemy także artykuł gen. Jarosława Mokrzyckiego oraz dr. Andrzeja Lisa dotyczący analizy strategicznej NUP 2x35 prowadzonej przez Siły Zbrojne RP w tekście pt. „Inclusive network approach to conduct military foresight analysis: The case study of the NUP 2x35 campaign”. Zachęcamy ponadto do zapoznania się z badaniami nad praktycznymi aspektami teorii wojny a w szczególności studium przypadku przedstawiającym przyczyny rozpoczęcia i zakończenia drugiej wojny w Karabachu, prowadzonymi przez Endera Gunera, Khayal Iskandarov oraz dr hab. Piotra Gawliczka, prof. UWM. Studium przedstawione jest w tekście pt.: „Theories of war in practice: causes and termination (in the example of the second karabakh war)”.

Rok 2022 z całą pewnością zdeterminowała problematyka wojny w Ukrainie. Zachęcamy do zapoznania się z artykułem pt. „The synergy between technology and soldiers in warfare – the Russian armed forces image during the war in Ukraine” dr hab. Zdzisława Śliwy, prof. BFC.

Na zakończenie, pragniemy złożyć podziękowania wszystkim autorom, recenzentom i zespołowi redakcyjnemu za wysiłek merytoryczny i organizacyjny włożony w przygotowanie niniejszego numeru Wiedzy Obronnej.

Życzymy miłej lektury

Redaktor naukowy wydania i zespół redakcyjny

Copyright (c) 2022 Justyna Kurek-Sobieraj

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International License.